

Gelir Eşitsizliği ve Merkez Bankası Bağımsızlığı İlişkisi: JKS Panel Granger Nedensellik Analizi

The Relationship between Income Inequality and Central Bank Independence: A JKS Panel Granger Causality Analysis

Sevi Dokuzoğlu^{a*}

^a Dr. Öğr. Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, Hatay/Türkiye, dokuzoglusevi@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2888-4755

MAKALE BİLGİSİ

ÖZ

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler

Gelir Eşitsizliği
Merkez Bankası Bağımsızlığı
Panel Nedensellik Testi

Geliş Tarihi : 15 Ekim 2025

Kabul Tarihi: 04 Nisan 2026

Geçtiğimiz yıllar içinde, bağımsız merkez bankaları ile gelir dağılımı adaleti arasında bir ödünleşimin bulunduğu dair bir bakış açısı ortaya çıkmıştır. Öte yandan, merkez bankası bağımsızlığı ile gerçekleştirilen uygulamaların gelir eşitsizliğini azaltabileceği savunulmaktadır. Bunun yanı sıra, para politikası değişkenlerinin uzun dönemde yansız veya yansız yakın olduğu; gelir dağılımı üzerinde herhangi bir etki yaratmayacağına ilişkin bir bakış açısı da mevcuttur. Çalışmanın amacı, 41 orta ve yüksek gelirli ülke için 2000-2020 döneminde gelir eşitsizliği ile merkez bankası bağımsızlığı arasındaki ilişkinin ampirik olarak analiz edilmesidir. Ayrıca, sosyal harcamalar, tüketici fiyat endeksi ve finansal gelişme endeksi analize dâhil edilmiştir. Analiz metodu olarak Juodis, Karavias ve Sarafidis (2021) ile ortaya koyulan JKS- Panel Granger Nedensellik Sınaması kullanılmıştır. Sonuçlar, sosyal harcamalar, finansal gelişme, tüketici fiyat endeksi ve merkez bankası bağımsızlığı değişkenlerinin yer aldığı model düzeyinde Granger nedensellik ilişkisinin varlığına işaret etmektedir. Ayrıca, merkez bankası bağımsızlığı endeksi değişkeni bazında gelir eşitsizliği üzerinde anlamlı nedensel bir etkiye sahiptir.

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Article Type

Research Article

Keywords

Income Inequality
Central Bank Independence
Panel Causality Test

Received: Oct, 15, 2025

Accepted: Apr, 04, 2026

In recent years, a perspective has emerged suggesting that there is a trade-off between central bank independence and income distribution justice. On the other hand, it is also argued that policies implemented under central bank independence may contribute to a reduction in income inequality. In addition, there exists a view that monetary policy variables are neutral or nearly neutral in the long run and therefore do not have any effect on income distribution. The aim of this study is to empirically analyze the relationship between income inequality and central bank independence for 41 middle- and high-income countries over the period 2000–2020. Moreover, social expenditures, the consumer price index, and the financial development index are included in the analysis. As the methodological approach, the JKS Panel Granger Causality Test developed by Juodis, Karavias, and Sarafidis (2021) is employed. The results indicate the presence of a Granger causality relationship at the model level, where social expenditures, financial development, the consumer price index, and central bank independence are jointly included. In addition, the central bank independence index has a statistically significant causal effect on income inequality at the variable level.

Extended Abstract

Aim: Income inequality has numerous negative consequences, including social polarization, lack of democracy, corruption, political violence, the erosion of human capital, and migration. It poses risks not only within individual countries but also on a global scale. In this context, understanding both the sources of income inequality and the policies to address it has become increasingly important. Among these, the role of institutional structures has gained prominence. One of the institutional factors is central bank independence, as it constitutes a core component of the monetary policy framework. Central bank independence refers to the delegation of monetary policy to an independent authority ensuring price stability and preventing time-inconsistent policies

* Sorumlu Yazar / Corresponding Author

Atıf/Cite as: Dokuzoğlu, S. (2026). Gelir Eşitsizliği ve Merkez Bankası Bağımsızlığı İlişkisi: JKS Panel Granger Nedensellik Analizi. *Uluslararası Ekonomi, İşletme ve Politika Dergisi*, 10(1), 297-312. <https://doi.org/10.29216/ueip.1804247>

Bu makale, Creative Commons Atıf (CC BY) lisansının hüküm ve koşulları altında dağıtılan açık erişimli bir makaledir. / This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license.

by the government. Since the 1990s, both developed and developing countries have assigned the management of monetary policy to independent central banks. Although the distributional implications of central bank independence have been neglected for a long time, studies exploring the nexus between income inequality and central bank independence have grown in recent years. In the period following the 2007 Global Crisis and the 2010 European Debt Crisis, the unconventional monetary policy practices of central banks, contractionary effects of the crises, and the restriction of governments' ability to intervene in the economy through fiscal policy tools have caused debates about the desirability of independent central banks. As a result, a perspective has emerged that there is a trade-off between independent central banks and income distribution justice. On the other hand, there is also a perspective that the mandate of central banks is not to redistribute income, and that income inequality has many sources such as globalization, technological development, economic and demographic factors and institutional structure. The aim of this study is to empirically analyze the relationship between income inequality and central bank independence for 41 middle- and high-income countries over the period 2000–2020.

Methods: The analysis covers a balanced panel of 41 middle- and high-income countries over the period 2000–2020. Income inequality is measured by the post-tax and transfer Gini coefficient, derived from the Standardized World Income Inequality Database (SWIID) developed by Solt (2020). Central bank independence is measured using the expanded Central Bank Independence Index (CBIE) developed by Romelli (2022), which provides a comprehensive measure of the institutional characteristics of central banks. The central bank's institutional independence criteria consist of 42 indicators classified under six sub-headings (the president and board of directors, monetary policy and solutions, targets, restrictions on government lending, financial independence, reporting, and transparency). Among the control variables used in the analysis, data on social spending (*transfer*) and the consumer price index (*cpi*) are obtained from the World Bank database, while the financial development index (*fdi*) is obtained from the IMF database. Stata 15.0 software has been used in all tests in the study. The empirical methodology employed is the panel Granger causality test proposed by Juodis, Karavias, and Sarafidis (2021), known as the JKS test. This method accounts for cross-sectional dependence and is well-suited to heterogeneous panels.

Findings: The findings indicate that social spending, financial development, the consumer price index, and central bank independence jointly explain income inequality. Accordingly, the model exhibits a strong causality relationship. At the variable level, social spending does not exhibit a significant relationship with income inequality, whereas central bank independence, the consumer price index, inflation, and financial development display statistically significant Granger-causal linkages with income inequality.

Conclusion: Academic and political interest in central bank policies, their distributional effects, and the institutional governance of central banks has grown significantly since the 2007 Global Financial Crisis. In the aftermath of the crisis, central banks adopted unconventional monetary policy tools such as quantitative easing, negative interest rates, and large-scale asset purchases. These practices have led to growing concerns that income inequality may be exacerbated by such policy responses. Moreover, independent central banks have limited the government's ability to actively intervene in the economy during the recovery from the crisis. Although central bank independence is not considered a main source of income inequality, it is widely accepted that it may influence income distribution through indirect channels. Firstly, an independent central bank may constrain the effectiveness of fiscal policy by preventing governments from employing deficit financing to counter cyclical fluctuations. In addition, it may result in a decrease in social expenditures targeted at low-income groups. On the other hand, by reducing the risk premium and increasing borrowing opportunities, central bank independence can enhance market confidence by preventing time-inconsistent policies. It can also mitigate the political business cycle by reducing opportunistic fiscal interventions. Another important channel is inflation. The primary objective of

central bank independence is to achieve monetary stability. If it is successful, this can prevent the erosion of purchasing power for low-income households caused by high inflation. In economies where central banks lack independence, inflationary government policies may worsen income distribution. Furthermore, central bank independence can influence income inequality through financial markets. The liberalization of financial markets may widen inequality by increasing the value of assets and debts, thereby disproportionately benefiting higher-income groups. However, some argue that such liberalization can lead to improved income distribution in the long run through increased employment and wages. The employment effects of central bank independence are also relevant. Tight monetary policies can raise unemployment and thus exacerbate income inequality. Conversely, ensuring macroeconomic and price stability can support employment and help protect the income of vulnerable groups during economic downturns. This study seeks to make a substantive contribution to the existing body of literature by investigating the relationship between central bank independence and income inequality. Whereas prior research has predominantly concentrated on the implications of central bank independence for inflation and macroeconomic stability, the present study emphasizes its potential distributive effects. Considering the relative scarcity of empirical and theoretical studies examining the distributional consequences of independent monetary policymaking, shedding light on this dimension constitutes a significant step toward addressing an important gap in the literature.

1. Giriş

Gelir eşitsizliği, milli gelirin ve servetin hane halkları arasındaki adaletsiz paylaşımı sonucu sosyal refahın azalmasıdır. Gelir eşitsizliği, bireylerin yalnızca farklı gelir seviyelerine sahip olmaları değil; aynı zamanda bu gelirler aracılığıyla sağlayabildikleri sağlık, eğitim, sosyal katılım gibi yaşam olanakları arasındaki adaletsizliktir (Atkinson, 1970; Sen, 1973) Gelir ve servet eşitsizliği, 2025 yılı itibarıyla Dünya Bankası'nın yayınladığı küresel riskler listesinde ilk sıralarda yer almaktadır. Bunun yanı sıra, küresel riskler bağlamında, eşitsizlik sosyal kutuplaşma, ekonomik daralma, sağlığa erişim yoksunluğu, varlık balonlaşması, göç ve suç ekonomisi gibi diğer riskleri hem tetikleme hem de onlardan etkilenme potansiyeline sahip, en temel ve birbiriyle bağlantılı risk olarak nitelendirilmektedir (Dünya Bankası, 2025). Gelir eşitsizliğinin, iktisadi ve kurumsal pek çok kaynağı bulunmaktadır. Gelir eşitsizliği ile mücadele edilmesinde, devletin geliri yeniden dağıtıcı fonksiyonu genellikle vergi ve harcama politikaları ile işlerlik kazanmaktadır. Özellikle, vergi sisteminin artan oranlılık derecesi belirleyicidir. Bununla birlikte, para politikasının gelir eşitsizliği üzerindeki etkisine ilişkin pek çok analiz, genellikle, faiz oranlarının ayarlanması ve açık piyasa işlemlerinin yürütülmesi gibi geleneksel para politikalarının yanı sıra nicel genişleme ve negatif faiz oranları gibi geleneksel olmayan para politikası uygulamalarına da odaklanmaktadır. Ancak, parasal kurumların yapısını belirleyen merkez bankası bağımsızlığı hususunun gelir dağılımı dinamiklerine ilişkin potansiyel etkileri uzun bir süre boyunca göz ardı edilmiştir (Rabhi ve Parsons, 2024).

Para politikası uygulamaları, kaçınılmaz olarak hanehalklarının gelir pozisyonlarını iyileştiren ve kötüleştiren etkilere neden olsa da bu etkilerin niteliği ve büyüklüğü 2007 Küresel Krizi ile birlikte değişmiştir. 2007 yılı öncesinde geleneksel para politikasının dağıtımsal etkileri, en azından Japonya dışında, faiz oranları aracılığıyla tasarruf sahiplerini ve borçluları etkilemekle sınırlı kalmıştır. Ancak, 2007 yılı sonrasında geleneksel olmayan para politikası uygulamalarının gelir dağılımı üzerindeki etkisi çok daha büyük çaplı olmuştur (Dietsch, 2020). Alesina ve Tabellini (2008), karar alma yetkisinin seçilmemiş bürokratlara devredilmesinin, özellikle görevler teknik nitelikte olduğunda ve politikaların birinci dereceden dağıtımsal etkileri olmadığında faydalı olduğunu savunmaktadır. Buna göre geleneksel para politikası uygulamaları, serveti borç alanlar ve borç verenler arasında transfer etse de politika faizi değişikliklerinin birincil etkisinin çıktı ve

enflasyon; dağıtımsal etkilerinin ise ikincil olduğu genel kabul görmektedir. Ancak, ihtiyaati ve geleneksel olmayan para politikalarının, geleneksel para politikalarına göre daha güçlü dağıtımsal sonuçları olabilmektedir. Örneğin; merkez bankalarının geleneksel olmayan politika uygulamalarından biri olan negatif faiz oranları ticari bankaların karlılığını düşürmesinin yanı sıra aşıırı borçlanmayı, bir başka ifadeyle harcamaların borç yüküne tercih edilmesini teşvik edebilmektedir. Fakat izleyen dönemde, ekonomide kırılganlıklar ve krizler söz konusu olduğunda politikaların etkinliği sorgulanabilmektedir (Goodhart ve Lastra, 2018a).

Küresel ekonomik kriz ile birlikte para politikasının karakteristiği, merkez bankası politikalarının dağıtımsal etkileri, merkez bankasının yönetim biçimi ve büyük merkez bankalarının yöneticilerine dair akademik ve politik ilgi artmıştır. Fiyat istikrarının sağlanabilmesi için merkez bankalarının kredibilitelerinin arttırılması gerekliliğine ilişkin vurguların yanı sıra bazı ülkelerin (Macaristan gibi) kurtarma paketlerinin Avrupa Birliği tarafından merkez bankası bağımsızlığını ihlal etmesi gerekçesiyle reddedilmesi gibi durumlar ön plana çıkmıştır. Nicel genişleme ve benzer uygulamalar sıklıkla küreselleşmenin kazananları ve kaybedenleri bağlamında değerlendirilmiştir. Öte yandan, on yıllardır süren ılımlı deflasyonist sürecin ardından Japonya'daki politikacılar, Japonya Merkez Bankası'nın bağımsızlığını sorgulamış ve politikacıların para politikasında daha aktif olmaları gerekliliğine vurgu yapmışlardır (Bodea ve Hicks 2015; Bodea ve Higashijima; 2017; Goodhart ve Lastra, 2018a). Küresel Kriz ile Avrupa Borç Krizi'ni izleyen süreçte merkez bankaları üzerindeki baskı artmış ve para politikası uygulamaları değişim göstermiştir. Yeni politika araçları ve merkez bankalarına yüklenen yeni sorumluluklar, bağımsız merkez bankacılığının sürdürülebilirliğine dair zorlukları beraberinde getirmiştir. Özellikle, merkez bankası bağımsızlığının krizlerin gelir dağılımı üzerindeki olumsuz etkisini ağırlaştırdığına ilişkin bir bakış açısı ortaya çıkmıştır. Merkez bankalarının son dönemde uygulamaya koyduğu politikaların, geleneksel para politikalarına kıyasla çok daha fazla yeniden dağıtımcı nitelikte olması para politikasının kısıtlı dağıtımsal etkiler yarattığına ilişkin genel kanının da sorgulanmasına neden olmuştur (De Haan vd., 2018).

Merkez bankası bağımsızlığının arzu edilirliliği, esasen Büyük Ilımlılık (Great Moderation) döneminden başlayarak; 2007 Küresel Finans Krizi sonrasında ise artarak tartışılmıştır. Büyük Ilımlılık dönemi, 1980'lerin ortalarından 2007 yılına kadar, gelişmiş ülkeler başta olmak üzere tüm dünyada enflasyonun düşük oranlarda seyrettiği bir sürec olarak nitelendirilmektedir. Dolayısıyla, bu dönemde fiyat istikrarının sağlanması hükümetler açısından birincil politika hedefi olmadığından; bağımsız merkez bankacılığına duyulan ihtiyaç da sorgulanmaya başlamıştır. 2007 yılı sonrası ise merkez bankalarının fiyat istikrarı hedefinin ötesinde geleneksel olmayan para politikası araçlarına başvurduğu bir süreci beraberinde getirmiştir. Özellikle, merkez bankalarının nominal faiz oranlarının alt sınırını aşmak için kapsamlı varlık alım programlarını uygulamaya koymasını, para politikasının da ekonomik eşitsizliğin olası bir itici gücü olabileceğine ilişkin tartışmaların gündeme gelmesine neden olmuştur. Finansal krizin ekonomik etkileri, merkez bankalarının aktif politikaları ve gelir eşitsizliğindeki artışlar merkez bankalarının yetkilerinin ve bağımsızlığının yeniden değerlendirilmesine neden olmuştur. Sonuç olarak, bağımsız merkez bankaları ile gelir dağılımını adaleti arasında bir ödünleşimin var olduğuna dair bir bakış açısı ortaya çıkmıştır (Lenza ve Slacalek, 2024; Garriga, 2025). Diğer yandan, Bernanke (2015)' e göre merkez bankası politikalarının temel hedefi gelirin adil paylaşımı olmamakla birlikte; artan gelir eşitsizliği seviyeleri küreselleşme, demografik eğilimler, iş gücü piyasalarındaki ve ekonominin diğer alanlarındaki kurumsal yapı gibi uzun yıllardır süregelen yapısal değişimlerin bir sonucudur. Para politikasının gelir eşitsizliği üzerindeki etkisi, özellikle uzun dönemde para politikasının yansız veya yansıza yakın olduğu görüşünde hareketle, sözü edilen faktörler ile karşılaştırıldığında önemsiz büyüklükte ve geçicidir. Ancak, gelir dağılımını merkez bankalarının görev tanımının bir parçası olmasa bile, son dönemde artan gelir eşitsizliği ile parasal kurumların yönetiminde esas alınan

temel ilkeler arasında potansiyel bir teorik bağlantı olduğu öne sürülmekte ve özellikle bağımsız merkez bankalarının rolü ön plana çıkmaktadır.

Merkez bankası bağımsızlığı, Kydland ve Prescott (1977) ve Barro ve Gordon (1983) ile literatüre kazandırılan hükümet politikalarının zaman tutarsızlığı problemini çözmek adına izlenmesi gereken kurumsal bir düzenleme olarak ortaya çıkmıştır. Merkez bankası bağımsızlığı, para politikasının seçimle iş başına gelmemiş yetkililere devredilmesi ve hükümetin para politikası üzerindeki etkisinin kısıtlanması anlamına gelmektedir. 1980'li yıllardan itibaren pek çok ülke merkez bankalarına ilişkin bir reform süreci başlatarak para politikasını hükümetin kontrolü dışında tutmaya başlamıştır. İzleyen süreçte, bağımsız merkez bankacılığı uluslararası finansal kuruluşlar ve finansal piyasalar tarafından desteklenmiş, iyi parasal ve ekonomik yönetimin temel unsuru haline gelmiştir (Bodea ve Higashijima, 2017; De Haan vd., 2018, Garriga, 2025). Öte yandan, merkez bankası bağımsızlığı ile birlikte para politikasını etkileme gücü sınırlanan; dolayısıyla maliye politikası uygulamaları ile de yeterli seviyede ekonomiyi genişletemeyen hükümetler alternatif araçlar ile ekonomiye müdahale etmekte; söz konusu araçlar da gelir dağılımının değişmesine neden olabilmektedir (De Haan, 2020; Aklın vd., 2021; Rabhi ve Parsons, 2024).

Çalışmanın amacı, merkez bankası bağımsızlığı ile gelir eşitsizliği arasındaki ampirik ilişkinin varlığını analiz etmektir. Bu çerçevede, 41 yüksek ve orta gelirli ülke için 2000-2020 yıllarını kapsayan döneme ilişkin Solt (2020) ile oluşturulan Gini katsayısı ve Romelli (2022) ile ortaya koyulan Genişletilmiş Merkez Bankası Bağımsızlığı Endeksi verileri kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ampirik ilişkinin varlığı ve yönü ise JKS- Panel Granger Nedensellik Sınaması ile tespit edilecektir. Çalışmanın, gelir eşitsizliğinin kurumsal belirleyicilerine ilişkin literatürün yanı sıra son yıllardaki bağımsız merkez bankacılığı tartışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Teorik ve Ampirik Çerçeve

Teorik temelleri Kydland ve Prescott (1977) ve Barro ve Gordon (1983) ile atılan merkez bankası bağımsızlığı kavramı Rogoff (1985) ile birlikte muhafazakâr (enflasyon karşıtı) bir merkez bankasının hükümetin bütçe açıklarını finanse edebilmek adına enflasyonist politikalar izlemesi nedeniyle ortaya çıkan zaman tutarsızlığı probleminin çözümüne katkı olarak sunulmuştur. Kydland ve Prescott (1977), iktisat politikalarının kurala bağlı olarak uygulanmasının, politika yapıcıların iradi kararlarının sonuçlarına göre daha etkin ve güvenilir olduğunu dinamik bir modelde ortaya koymaktadır. Çünkü hükümetlerin veya merkez bankalarının başlangıçta optimal görünen politikaları zaman içerisinde tutarsız hale gelebilmektedir. Bu tutarsızlık, ekonomik birimlerin beklentilerini olumsuz etkileyerek, politikaların etkinliğini düşürmektedir. Merkez bankası politikalarının ekonomiyi etkilemekteki etkinliği mevcut politika uygulamalarından ziyade piyasadaki karar birimlerinin gelecekteki para politikalarına ilişkin beklentilerine bağlıdır. Benzer şekilde, Barro ve Gordon (1983) politika yapıcıların karar birimlerin rasyonel beklentilerini dikkate almayan tutarsız politikalarının işsizliği azaltamayacağını; ancak enflasyonist beklentileri arttıracağını oyun teorisine dayanan dinamik bir modelde göstermektedir. Nitekim Rogoff (1985), sosyal refahı maksimize eden iyiliksever bir merkez bankasına sahip ülkelerde dahi sistematik bir biçimde yüksek enflasyon probleminin ortaya çıkacağını; merkez bankasının bağımsız olması durumunda ise fiyat istikrarının sağlanabileceğini; çünkü düşük enflasyon oranının işsizliğe tercih edileceğini teorik bir modelde göstermiştir.

Merkez bankası bağımsızlığı ile amaçlanan politik etkilerden yalıtılmış ve birincil görevi fiyat istikrarını sağlamak olan bir kurum yaratmaktır. Merkez bankası bağımsızlığı, para ve maliye politikalarının birbirinden ayrılması prensibine dayanır; ancak her parasal politika mali sonuçlar yaratacağından tam olarak bir ayrışma gerçekleşmemektedir (Sims, 2016). Bu bağlamda, merkez bankası bağımsızlığı ile birlikte gerçekleşen mali sonuçların gelir dağılımına ne şekilde yansıdığına analiz edilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bu çerçevede, merkez bankası bağımsızlığının gelir eşitsizliği üzerindeki etkileri birçok çalışmada incelenmiştir. Aklin ve diğerleri (2021), 121 ülkeden oluşan dinamik bir panelde, 1980-2013 yıllarını kapsayan dönemde, Genelleştirilmiş Momentler Metodu'nu (GMM) kullanarak merkez bankası bağımsızlığının gelir eşitsizliğini arttırdığı bulgusuna ulaşmıştır. Rabhi ve Parsons (2024), 25 ülke için gerçekleştirdiği analizde GMM yaklaşımı ile 2000-2018 yıllarını kapsayan dönemde merkez bankası bağımsızlığının gelir dağılımı üzerindeki etkilerini ortaya koymuştur. Buna göre merkez bankası bağımsızlığı bir yandan fiyat istikrarını sağlayarak gelir eşitsizliğini azaltırken; yüksek gelirlerinin servet ve gelir pozisyonlarını iyileştirecek biçimde varlık sahipliğinin değerini arttırmaktadır. Diğer yandan, Sturm ve diğerleri (2024) 1980-2018 yıllarını kapsayan ve 140 ülkeden oluşan bir veri seti için, Sabit Etkiler Modeli'nde, merkez bankası bağımsızlığı ve gelir eşitsizliği arasında istatistiksel olarak anlamlı ve güçlü bir ilişki tespit edememiştir. Buna ek olarak, Chang (2022) merkez bankalarının bağımsız olmaları gerektiğine vurgu yaparak; fiyat istikrarının yanında gelir eşitsizliği hedefini de politika araçlarına dâhil etmeleri halinde daha etkin sonuçlar ortaya çıkacağını dinamik bir genel modelinde göstermiştir.

Merkez bankası bağımsızlığı, gelir eşitsizliğinin temel kaynağı olmamakla birlikte; gelir dağılımını dolaylı biçimde olumlu veya olumsuz etkileyen kanallar yaratmaktadır:

Maliye politikası kanalı: 1990'lı yıllardan itibaren pek çok ülke merkez bankalarına ilişkin bir reform süreci başlatarak para politikasını hükümetin kontrolü dışında tutmaya başlamıştır. Hükümetin para politikası araçlarına erişiminin sınırlanması, politika yapıcılar açısından maliye politikasının daha da önem kazanmasına neden olmuştur. Maliye politikası araçları, iş döngüleri boyunca meydana gelen iktisadi dalgalanmaların istikrarlandırmaktadır. Hükümetin mal ve hizmet alımları, vergi indirimleri veya kamu transferleri şeklinde gerçekleştirdiği mali genişleme, özel tüketim ve yatırım gibi talebin diğer bileşenleri çok zayıf olduğunda toplam talebi artırarak büyüme ve istihdam seviyelerinin yükselmesini sağlayabilmektedir (Kim, 2023). Böylece, maliye politikası konjonktür karşıtı hükümet politikalarından kaynaklanan bütçe açıklarına yol açmaktadır. Kamu tercihi yaklaşımında, parasal sıklığın hükümetin bütçesel pozisyonuna bağlı olduğu; parasal otoritelerin hükümetin politik tercihleriyle uyumlu hareket etmeleri için politik baskı altında oldukları ve merkez bankası kaynaklarının hükümet açısından "kolay gelir" olarak nitelendirildiği genel kabul görmektedir (Buchanan ve Wagner, 1977; Eijffinger ve De Haan, 1996). Bağımsız merkez bankaları ise bütçe açıkları ile enflasyon arasındaki uzun vadeli ilişki nedeniyle bütçe disiplini tercih etmekte ve bu tercihlerini faiz oranlarını artırarak ve hükümete kredi vermeyerek gerçekleştirmektedirler (Bodea ve Higashijima, 2017). Dolayısıyla, merkez bankası bağımsızlığı, yalnızca para politikasını kısıtlamamakta; bütçe açığı finansmanını sağlayan ve böylece faiz oranlarını yükselten genişletici maliye politikasının etkinliğini de zayıflatmaktadır (Aklin ve Kern, 2021). Öte yandan, Bodea ve Higashijima (2017), 1970-2007 yıllarını kapsayan dönemde, 78 ülke için, GMM metodunu kullanarak merkez bankası bağımsızlığının bütçe açıklarını yalnızca demokrasilerde, seçim olmayan yıllarda ve sol hükümet dönemlerinde sınırladığını göstermiştir. Elgin ve diğerleri (2021) ise 183 ülkenin yer aldığı sabit etkiler modelinde bağımsız merkez bankalarının sıkı para politikası sonuçları ile ilişkili olduğunu doğrularken; daha bağımsız merkez bankasına sahip olan ülkelerde Covid-19 sürecinde sunulan makro ihtiyati ve mali paketlerin daha büyük çaplı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bunun yanı sıra, bağımsız merkez bankaları hükümetlerin gelir dağılımına müdahale edeceği politika araçlarına ilişkin kısıt oluşturabilmekte; düşük gelirli hane halklarını hedefleyen sosyal refah harcamalarının azalmasına neden olabilmektedir (Aklin vd., 2021; Rabhi ve Parsons, 2024). Bilindiği üzere, sosyal harcamalar gelir dağılımı adaletinin sağlanmasında doğrudan etkili olan politika araçlarındandır (Immervoll ve Richardson, 2011; Joumard vd., 2012; Caminada vd., 2017). Maliye politikasının amacı yeniden dağıtım olduğunda, optimal para politikası ile eşitlik arasında bir çatışma meydana gelebilmektedir. Hallet ve Weymark (2004), enflasyon karşıtı hükümetlerin maliye politikası uygulamalarını sınırlaması gerekeceğini oyun teorisini temel alan bir modelde

göstermiştir. Bunun yanı sıra, gelir eşitsizliğinin yüksek olduğu ülkelerde hükümetler, kamu harcamalarını finanse edebilmek adına merkez bankası üzerinde mali baskı yaratabilmekte ve yüksek enflasyona neden olabilmektedirler. Dolmas ve diğerleri (2000), merkez bankası bağımsızlığının, demokratik sistemlerde, gelir eşitsizliği kaynaklı enflasyonist eğilimleri azalttığını dinamik genel denge modelinde göstermiştir.

Bununla birlikte, maliye politikası açısından ortak havuz probleminin varlığı söz konusudur. Kamu harcamalarından faydasının belirli bir gruba yönelik olması; ancak kaynağın vergilendirme ile ülke genelinden sağlanması politika yapımcıların seçim sistemi, iktidardaki parti sayısı, meclisteki sandalye sayısı, seçim bölgelerinin büyüklüğü ile çıkar gruplarının ekonomik ve politik gücüne bağlı olarak kamu harcamalarını optimal olmayan şekilde arttırmasına neden olabilmektedir. Harcama artışlarından fayda sağlayanlar ise iktidarı politik ve ekonomik açıdan etkileme gücüne sahip yüksek gelir gruplarına dâhil çıkar grupları olabilmektedir. Para politikasının bağımsız olması ise politik harcama döngülerinin ortaya çıkmasının önlenmesine katkı sağlayabilmektedir (Alesina ve Summers, 1993; Bodea, 2013).

Bağımsız bir merkez bankası lehindeki argümanlar, muhafazakâr bir merkez bankasının hükümetin karar alma süreçlerine kıyasla daha güvenilir olduğu fikrine dayanmaktadır (Qanas ve Sawyer, 2024). Çünkü bağımsız bir merkez bankası hükümetin borcunun reel değerini düşürebilmek adına enflasyonist politikalar izlemeyeceğine dair bir güvence niteliğindedir ve risk primini yükselten zaman tutarsız hükümet davranışının önüne geçebilmektedir. Merkez bankası bağımsızlığı, hükümetlerin kredibilitelerini arttırmakta ve uygun koşullarda borçlanabilmesine olanak sağlamaktadır (Falcetti ve Missale, 2002). Hükümetin uygun vade ve faiz oranlarıyla borçlanması ile birlikte kamu borçlarının sürdürülebilirliği sağlanabilmekte; borcun borç ile kapatılması durumu gerçekleşmemektedir. Böylece, kamu borçlanmasının yarattığı borç yükünün kuşaklararası gelir dağılımını etkilemesi önlenebilmektedir. Merkez bankası bağımsızlığının tesis edildiği pek çok ülkede, borç yükünün milli gelire oranı oldukça düşük seviyelerde gerçekleşmektedir. Bağımsız merkez bankacılığı ile birlikte hazinenin sorumluluğunda olan borç yönetimi ile para politikasının birbirinden ayrılması sağlanmaktadır. Parasal istikrar hedefi ile faiz oranlarını yükseltmek isteyen merkez bankasının varlığında dahi politikacıların bütçe açığı ve vergi yüküne ilişkin kaygıları azalabilmektedir. Çünkü kamunun borç yükünün düşük oranlarda seyretmesi nedeniyle faiz artışlarının bütçe üzerindeki etkisi daha sınırlı olmakta; bu da merkez bankalarının politik baskılardan daha bağımsız hareket edebilmesine katkıda bulunmaktadır (Goodhart ve Lastra, 2018a). Acemoğlu ve diğerleri (2008), merkez bankası bağımsızlığının enflasyonu düşürdüğü ülkelerde kamu harcamalarının da artış gösterdiğini ortaya koymaktadır. Böylece, bağımsız bir merkez bankası maliye politikasının işlevselliğini koruyabilmektedir.

Enflasyon kanalı: Sargent ve Wallace (1981) ile ortaya koyulan “*hoş olmayan moneterist aritmetik yaklaşımına*” göre parasal otoriteler ile mali otoritelerin görece baskınlığı enflasyon seviyesini belirlemektedir. Maliye politikasının baskın olduğu rejimlerde hükümet bütçe açığını finanse edebilmek için enflasyona neden olacak biçimde merkez bankası kaynaklarına başvurmakta; para politikasının baskın olduğu rejimler ise hükümet bütçe açıklarını düşürmek adına daraltıcı maliye politikası uygulamalarını gerçekleştirmektedir. Merkez bankasının bağımsız olması ise parasal rejimin baskınlığına ve düşük enflasyon oranlarına katkı sağlamaktadır. Bunun yanı sıra, bağımsız merkez bankaları sıklıkla, fiyat istikrarı hedefi doğrultusunda, enflasyon hedeflemesi rejimi ile kendini göstermektedir. Enflasyon hedeflemesi, parasal otoritenin enflasyonu kontrol altına almak/hedeflemek ile görevlendirilmesi ve faiz oranı, politika oranları ve değişiklikleriyle ilgili kararların merkez bankasının uhdesinde olduğu bir yönetim biçimi anlamına gelmektedir. Enflasyon hedeflemesi rejimi hem enflasyonun kontrol altında tutulmasında hem de milli gelirdeki dalgalanmaların önlenmesinde işlevsel bir araç olabilmektedir (Alesina ve Stella, 2010; Qanas ve Sawyer 2024). Pek çok çalışma, merkez bankası bağımsızlığı ve enflasyon arasında ters yönlü bir ilişkinin varlığını doğrulamıştır (Bade ve Parkin, 1988; Grilli vd., 1991; Berger vd., 2001; Crowe ve Meade, 2008). Enflasyonun kontrol altında tutulması ise özellikle gelir bakımından

kırılgan durumda olan düşük ve orta gelir gruplarına dâhil hane halklarının satın alma gücünün korunmasını sağlayarak gelir eşitsizliğinin azalmasına katkı sunmaktadır. Literatürde, enflasyonun gelir eşitsizliğini arttırdığı bulgusuna ulaşan pek çok çalışma bulunmaktadır (Easterly ve Fischer, 2001; Albanesi, 2007; Thalassinou vd., 2012; Mumtaz ve Theophilopoulou, 2017).

Dolmas ve diğeri (2000) merkez bankasının bağımsız olmadığı ekonomilerde gelirin yeniden dağıtımına yönelik kamu politikalarının yüksek enflasyonist süreçlerle sonuçlanacağına dikkat çekmektedir. Buna göre bağımsız olmayan merkez bankalarının varlığında, yeniden dağıtıcı politikaların finansmanı para arzının kontrolsüz biçimde arttırılmasıyla sağlanmakta; böylece yeniden dağıtıcı kamu politikalarının neden olduğu enflasyon paradoksal biçimde gelir dağılımını daha da bozucu etkiler yaratmaktadır. Fawaz ve Rahnamamoghadam (2024), 150 ülkeden oluşan dinamik bir panelde, sabit etkiler modelini kullanarak gelir eşitsizliği ile enflasyon ve işsizliğin pozitif ilişkili olduğu; ancak merkez bankasının bağımsız olduğu ülkelerde enflasyon ve gelir eşitsizliği arasında ters yönlü bir ilişki bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Tiberto (2025), 46 ülke için GMM metodunu kullanarak, merkez bankası bağımsızlığının gelir eşitsizliğini ortaya çıkaran yapısal bir faktör olmadığını; ancak fiyat istikrarını sağlamadaki işlevinden ötürü gelir eşitsizliğini dolaylı olarak etkilediğini vurgulamıştır. Bununla birlikte, Bodea ve Hicks (2015), 78 ülke için 1978-2008 yıllarına ilişkin gerçekleştirilen analizde, merkez bankası bağımsızlığının demokratik ve basın özgürlüğünün bulunduğu ülkelerde enflasyonu düşürebileceğini ortaya koymaktadır.

Diğeri yandan, düşük enflasyon oranları gayrimenkul ve stok piyasalarında varlık balonlarının oluşmasına yol açarak yüksek gelirlilerin servetlerinde orantısız artışlar yaratabilmekte; böylece gelir grupları arasındaki gelir farklılığının artmasına neden olabilmektedir (Rabhi ve Parsons, 2024). Ayrıca, Alesina ve Summers (1993), merkez bankası bağımsızlığının beraberinde getirdiği parasal disiplinin, enflasyon seviyeleri ve değişkenliği üzerinde etkili olduğunu; ancak paranın yansızlığı teorisini destekler biçimde reel ekonomik performans üzerinde olumlu veya olumsuz herhangi bir etki yaratmadığını ortaya koymuştur.

Finansal piyasalar kanalı: Merkez bankası bağımsızlığı ile birlikte para ve maliye politikası araçlarına erişimi sınırlanan hükümetler açısından finansal piyasalar önem kazanmaktadır. Merkez bankalarının bağımsızlaşma sürecini, genellikle, finansal piyasaların serbestleşmesi süreci takip etmektedir. Bankaların özelleştirilmesi, yabancı bankaların piyasaya girişinin kolaylaştırılması, bazı yükümlülüklerin kamuya devredilmesi, sermaye açıklığının arttırılması gibi uygulamalar ön plana çıkmaktadır. Para ve maliye politikaları ile tam anlamıyla ekonomik müdahale gerçekleştiremeyen hükümetler finansal piyasalarda kredi kolaylıklarını destekleyebilmekte; böylece finansal piyasaların serbestleşmesi söz konusu olabilmektedir. Piketty (2014), finansal piyasaların serbestleşmesinin gelir eşitsizliğini tetikleyen bir unsur olduğunu savunmaktadır. Buna paralel olarak, Aklin ve Kern (2021), 78 ülke için 1973-2009 yıllarını kapsayan dönemde merkez bankası bağımsızlığı ile finansal serbestleşme arasında aynı yönlü bir ilişkinin varlığını sabit etkiler modelinde tespit etmiştir. Buna göre merkez bankası bağımsızlığı, para politikasının zaman tutarsızlığı sorunun çözümünde etkili olabilir; ancak politika yapımcıların kendi çıkarları ekonomiyi manipüle etme eğilimlerini tamamıyla ortadan kaldırmaz. Ayrıca, ekonomideki çıkar grupları özel kesim borçlanmasının desteklenmesi yönünde hükümete telkinde bulunarak lobicilik faaliyetleri gerçekleştirebilmekte; hükümetler de finansal piyasalara daha az müdahale ederek kredi genişlemesine izin verebilmektedir (Fernández-Villaverde vd., 2013). Finansal piyasaların serbestleşmesi ile birlikte yüksek gelir gruplarına dâhil varlık ve borç sahiplerinin gelir pozisyonlarında gerçekleşen iyileşme gelir eşitsizliğini arttırabilmektedir (Goodhart ve Lastra, 2018b; Rabhi ve Parsons, 2024). Diğeri yandan, Bernanke (2015) varlık fiyatlarındaki artışı uzun dönemde istidam ve ücret artışı izleyeceğinden, gelir eşitsizliğinin azalabileceğine vurgu yapmaktadır.

İşgücü piyasaları kanalı: Merkez bankası bağımsızlığı, genellikle sıkı para politikası ile ilişkilendirilmekte; böylece işsizliğin artması söz konusu olabilmektedir. Buna bağlı olarak, hükümetler iş gücü piyasasına yönelik regülasyonlarını azaltabilmekte; böylece düşük gelir grubuna dâhil işçilerin ücretlerinde düşüş meydana gelebilmektedir (Aklin vd., 2021). Örneğin; Alesina ve Summers (1993), OECD ülkelerinde merkez bankası bağımsızlığının parasal disiplini sağladığını; ancak fiyat istikrarının maliyetinin büyüme ve istihdamdaki dalgalanmalar olduğunu ortaya koymuştur. Galbraith (1996), para politikası katılımının işsizlik seviyelerinde ve dolayısıyla gelir eşitsizliğindeki artışlara neden olabileceğini savunmaktadır. Seim ve Zetterberg (2013) ise 20 OECD ülkesi için gerçekleştirdiği analizde merkez bankası bağımsızlığının işsizlik üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Diğer yandan, merkez bankaları fiyat istikrarının yanı sıra makroekonomik istikrarın sağlanmasına katkı sunmayı hedeflemektedir. Durgunluk dönemleri vasıfsız işçileri orantısız bir şekilde ve daha uzun süre boyunca etkileme eğilimindedir. Dolayısıyla, bağımsız bir merkez bankasının varlığı gelir dağılımının bozulmasını önleyebilmektedir (Sturm vd., 2024). Lenza ve Slacalek (2018b), Avrupa Merkez Bankası'nın nicel genişleme uygulamasının gelir ve servet eşitsizliği üzerindeki etkisini bir VAR modelinde analiz etmiş; nicel genişlemenin servet dağılımı üzerinde büyük çaplı bir etkisi olmadığı; ancak gelir yönünden kırılgan durumda olanların istihdam edilmesini sağlamasından ötürü gelir dağılımını iyileştirici etkiye sahip olduğunu ampirik olarak doğrulamıştır.

3. Veri Seti ve Yöntem

Çalışmanın amacı, gelir eşitsizliği ile merkez bankası bağımsızlığı arasındaki nedensellik ilişkisinin varlığını 41 orta ve yüksek gelirli ülke için test etmektir. Analize konu olan ülkeler veri mevcudiyeti ve dengeli bir panel gereksiniminden dolayı seçilmiştir. Bunun yanı sıra merkez bankası bağımsızlığı endeksi özellikle düşük gelirli ülkelerde fiili bağımsızlığı tam olarak yansıtmayabilmektedir (Crowe ve Meade, 2008). Analiz kapsamında yer alan ülkeler şu şekilde sıralanmaktadır: Avustralya, Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Kanada, Şili, Hırvatistan, Kıbrıs, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, İzlanda, İtalya, Japonya, Kore, Letonya, Rusya, Singapur, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsveç, İsviçre, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Uruguay, Belarus, Kolombiya, Kosta Rika, Dominik Cumhuriyeti, Georgia, Guatemala, Hindistan, Malezya, Moldova, Kuzey Makedonya, Sri Lanka, Tayland, Ukrayna.

Çalışmada, 2000-2020 yıllarına ait, gelir eşitsizliği ölçütü olarak Solt (2020) ile geliştirilen Standardize Edilmiş Gelir Eşitsizliği (SWIID) veri tabanından elde edilen vergi ve transferler sonrası Gini katsayısı (*gini*) kullanılmıştır. Merkez bankası bağımsızlığı için Romelli (2022) ile ortaya koyulan Genişletilmiş Merkez Bağımsızlığı Endeksi (*cbie*) kullanılmıştır. Bu veri seti ile merkez bankalarının karakteristiğine ilişkin kapsamlı bir bağımsızlık endeksi sunulmaktadır. Endeksin oluşturulmasında, başlangıç noktası olarak en sık kullanılan iki merkez bankası bağımsızlığı endeksi olan Grilli ve diğerleri (1991) ile Cukierman ve diğerleri (1992)'den faydalanılmıştır. Merkez bankasının kurumsal yapısına ilişkin bağımsızlık ölçütü 6 alt başlıkta (başkan ve yönetim kurulu, para politikası ve çözümler, hedefler, hükümete borç verme konusunda sınırlamalar, mali bağımsızlık, raporlama ve şeffaflık) 42 kritere dayanarak oluşturulmuştur. Analizde kullanılan kontrol değişkenlerinden sosyal harcama (*transfer*) ve tüketici fiyat endeksi (*cpi*) verileri Dünya Bankası veri tabanından; finansal gelişme endeksi (*fdi*) ise IMF veri tabanından elde edilmiştir. Çalışmada gerçekleştirilen tüm testlerde, STATA 15.0 yazılımı kullanılmıştır.

41 orta ve yüksek gelirli ülke için merkez bankası bağımsızlığı ile gelir eşitsizliği arasındaki ilişkinin konu edildiği bu çalışmada, nedensellik analizinden önce panel veri kullanıldığı için yatay kesit bağımlılığı ve homojenliğin test edilmesi gerekmektedir.

Çalışmada yatay kesit bağımlılığı Pesaran (2015, 2021) CD testi ve Juodis ve Reese (2022) testi ile; homojenlik durumu ise Pesaran ve Yamagata (2008) delta testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Pesaran ve diğerleri (2004) tarafından önerilen CD testi, $N>T$ olan panel veri setinde kullanılabilen, bir birimin analiz kapsamında yer alan diğer birimlerle olan korelasyonunu hesaplayan ve yatay kesit bağımlılığını analiz eden bir testtir. Pesaran ve diğerleri (2004)'nin CD testinin neden olabileceği yanlılık sorunu Pesaran (2015,2021) CD testleri ile ortadan kaldırılmıştır. Bu nedenle, çalışmada Pesaran (2015, 2021) CD testi kullanılmıştır. Ayrıca, Pesaran (2004) CD testinin neden olabileceği yanlılık sorununu dikkate alan Juodis ve Reese (2022) yatay kesit bağımlılığı testinin yanı sıra gücü artırılmış Fan ve diğerleri (2015) testi ve Pesaran ve Xie (2021) testi de uygulanmıştır.

Veri setinin yatay kesit bağımlılığı içermesi nedeniyle yatay kesit bağımlılığını dikkate alan ikinci nesil birim kök testlerinden Breitung ve Das (2005) ile ortaya koyulan birim kök testi yapılmıştır. Değişkenler, birinci farkında durağanlaşmıştır. Dolayısıyla, analizde kullanılmaya uygundur.

Çalışmada, yapısal nedensellik analizinden ziyade istatistiksel (Granger) nedensellik ilişkisini hem homojen hem de heterojen panel veri setlerinde güçlü sonuçlar sağlayarak analiz eden Juodis, Karavias ve Sarafidis (JKS) Granger nedensellik testi kullanılmıştır. JKS testinin yeniliği, sıfır hipotezi altında birime özgü etkilerin ve otoregresif parametrelerin birimler arasında heterojen olabilmesine rağmen, Granger nedensellik parametrelerinin tümünün sıfıra eşit ve dolayısıyla homojen olduğunun kabul edilmesidir. Bu nedenle, yalnızca bu parametreler için havuzlanmış bir tahmin edicinin kullanılması önerilmektedir. JKS Testi, havuzlanmış tahmincinin Nickell yanlılığını azaltmak amacıyla Half-Panel Jackknife tekniğini kullanmaktadır (Juodis vd., 2021: 94). Test, $T \geq 15$ ve $N \geq 30$ olan veri setlerinde görece daha güvenilir sonuçlar vermektedir.

$$H_0 = \beta_{q,i} = 0,$$

$H_1 = \beta_{q,i} \neq 0$ hipotezlerine dayanan testin denklemi aşağıda yer alan şekildedir (Juodis vd., 2021:95):

$$y_{i,t} = \theta_{0,i} + \sum_{p=1}^p \theta_{p,i} y_{i,t-p} + \sum_{q=1}^q \beta_{q,i} x_{i,t-q} + \varepsilon_{i,t} \quad (1)$$

$$t=1, \dots, T \quad i=1, \dots, N$$

1 no'lu denklemde, birimlere özgü sabit etkiler $\theta_{0,i}$ ile t zamanında i birim için yenilik $\varepsilon_{i,t}$ ile heterojen otoregresif katsayılar $\theta_{p,i}$ ve nedensellik parametreleri $\beta_{q,i}$ le ifade edilmektedir.

4. Ampirik Bulgular

Yatay kesit bağımlılığı analizine ilişkin sonuçlar Tablo 1'de yer almaktadır. Pesaran (2015, 2021) CD testi bütün değişkenler için güçlü yatay kesit bağımlılığı olduğuna işaret etmektedir. Juodis ve Reese (2022) zayıf bağımlılık testi (CDw) bazı değişkenlerde zayıf bağımlılık bulsa da gücü artırılmış Fan ve diğerleri (2015) testi (CDw+) ve Pesaran ve Xie (2021) PC tabanlı test (CD*) tüm değişkenlerde güçlü bağımlılığı doğrulamıştır. Tüm testlerde elde edilen istatistiklerin büyük çoğunluğunda p -değerlerinin 0.01 düzeyinin altında olması nedeniyle, " H_0 : Yatay kesit bağımlılığı yoktur" hipotezi reddedilmiştir. Bu nedenle panelde güçlü bir yatay kesit bağımlılığı olduğu kabul edilmiştir.

Tablo 1: Yatay Kesit Bağımlılığı Test Sonuçları

Değişken	CD (Pesaran 2015/21)	CDw (Juodis ve Reese 2022)	CDw+ (Fan vd. 2015)	CD* (Pesaran ve Xie 2021)
gini	3.61 (0.000)	-1.74 (0.083)	2108.97 (0.000)	0.50 (0.620)
transfer	15.33 (0.000)	-0.39 (0.697)	1539.27 (0.000)	4.18 (0.000)
fdi	40.69 (0.000)	-2.24 (0.025)	1632.81 (0.000)	-1.53 (0.125)
cpi	101.36 (0.000)	-3.16 (0.002)	3157.94 (0.000)	-2.17 (0.030)
cbie	6.89 (0.000)	-0.52 (0.605)	349.12 (0.000)	-1.20 (0.230)

Tablo 2’de yer alan delta ve düzeltilmiş delta test sonuçlarına göre ise modelin heterojen bir yapıya sahip olduğu bulgusuna ulaşılmaktadır. Pesaran ve Yamagata (2008) eğim homojenliği testi, modelde yer alan değişkenlerin eğim katsayılarının panel boyunca ortak olup olmadığını test etmektedir. Test sonuçları hem Delta hem de düzeltilmiş Delta istatistikleri için $p < 0.001$ düzeyinde H_0 hipotezinin reddedildiğini göstermektedir. Bu bulgu eğim katsayılarının ülkelere göre heterojen olduğunu, dolayısıyla homojen panel tahmincilerinin bu veri seti için uygun olmadığını göstermektedir. Hem yatay kesit bağımlılığı hem de heterojen yapının varlığı nedeniyle JKS (2021) Granger nedensellik testi çalışmada kullanılmıştır.

Tablo 2: Pesaran ve Yamagata (2008) Homojenlik Test Sonuçları

	Delta Test İstatistiği	P Değeri
Δ	24.907	0.000
Δ_{adj}	29.470	0.000

Yatay kesit bağımlılığını dikkate alan ikinci nesil birim kök testlerinden Breitung ve Das (2005) ile ortaya koyulan birim kök testi gerçekleştirilmiştir. Test sonuçları, her iki değişkenin düzey değerlerinde durağan olmadığını; birinci farklarında durağanlaştığını göstermektedir. Tablo 3’te birim kök testi sonuçları yer almaktadır:

Tablo 3: Birim Kök Test Sonuçları

Değişkenler	Sabitli Model		Sabitli ve Trendli Model	
	Test İstatistiği	P Değeri	Test İstatistiği	P Değeri
gini	75.739	10.000	78.539	10.000
Δ gini	-54.649	0.000***	-29.308	0.0017***
cbie	47.655	10.000	37.204	0.999
Δ cbie	-25.493	0.0054***	-61.526	0.000***
transfer	0.776	0.7811	1.921	0.9726
Δ transfer	-8.238	0.000***	-2.139	0.0162**
fdi	0.621	0.7326	-0.381	0.3808
Δ fdi	-6.919	0.000***	-7.681	0.000***
cpi	3.801	0.999	0.523	0.6994
Δ cpi	-8.721	0.000***	-6.082	0.000***

Not: *** %1 ve ** %5 düzeyinde anlamlılık ifade ederek, serinin durağan olduğunu göstermektedir.

Eğim katsayıları heterojen olan panel veri setlerinde kullanıma uygun olması, Nickell bias düzeltmesi yapması ve $T \geq 15$ ve $N \geq 30$ olan veri setlerinde görece daha güvenilir sonuçlar vermesi nedeniyle çalışmada JKS (2021) Granger nedensellik testi kullanılmıştır. Gecikme sayısı 1, Bootstrap sayısı ise 500 olarak alınmıştır. Gecikme sayısı, farklı gecikme yapıları için hesaplanan BIC değerleri karşılaştırılarak belirlenmiştir. En düşük BIC değerinin lags(1) modelinde elde edilmesi nedeniyle, JKS panel Granger testleri tek gecikmeli modelle uygulanmıştır. Değişen varyans ve yatay kesit bağımlılığını dikkate alan Bootstrap Half-Panel Jackknife tahminci sonuçları ile JKS Granger Nedensellik Testi sonuçları Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4: Juodis, Karavias ve Sarafidis (2021) Nedensellik Testi Sonuçları

Değişken	Gecikme	Katsayı	Std. Hata	Z-istatistiği	P-değeri
cbie	L1	-0.666	0.2240	-2.97	0.003***
transfer	L1	0.0010	0.0036	0.27	0.787
fdi	L1	-1.805	0.3647	-4.95	0.000***
cpi	L1	-0.0016	0.0005	-3.11	0.002***
<hr/>					
HPJ Wald Testi	53.0847	0.000***			
BIC (lag 1) *	-1692.0653				
BIC (lags 2)	-1682.5441				
BIC (lags 3)	-1491.664				

Not: *** %1 düzeyinde katsayının anlamlı olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 4'te yer alan JKS Granger Nedensellik Testi sonuçlarına göre, toplam nedensellik gücünü ölçen Half-Panel Jackknife (HPJ) Wald istatistiği 53.0847 olup, buna karşılık gelen p-değeri 0.000'dır. Bu bulgu, sosyal harcamalar, finansal gelişme, tüketici fiyat endeksi ve merkez bankası bağımsızlığı değişkenlerinin birlikte ele alındığında gelir eşitsizliğini Granger nedensellik anlamında açıkladığını göstermektedir. Dolayısıyla model düzeyinde güçlü bir nedensellik ilişkisi mevcuttur.

Değişken bazında elde edilen HPJ katsayıları daha detaylı bir değerlendirme yapılmasına imkân tanımaktadır. Sonuçlara göre, sosyal harcamaların gecikmeli değeri istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p=0.787$). Bu durum, sosyal transferlerin gelir dağılımı üzerinde sistematik bir etkisinin bulunmadığını göstermektedir. Buna karşılık, finansal gelişme endeksi gelir eşitsizliğinin Granger nedenidir. Bu bulgu, finansal gelişme arttıkça gelir eşitsizliğinin azalacağını göstergesi olabilir. Bu etki, üretim kapasitesindeki artış, istihdam yaratma ve ücret düzeyindeki iyileşmeler aracılığıyla açıklanabilir. *cpi* değişkeni de istatistiksel olarak anlamlı bir katsayıya sahiptir (-0.0016 ; $p=0.002$). Bu sonuç, fiyat artışlarının reel borç yükünü azaltması ve gelir transfer mekanizmaları üzerinde geçici etki yaratması nedeniyle eşitsizlik göstergesini düşürebileceği şeklinde yorumlanabilir. Enflasyonun uzun dönemli eşitsizlik üzerindeki etkilerinin farklı olabileceği literatürde vurgulanmakla birlikte; JKS testi 20 yıl için uygulandığından kısa dönem dinamikleri yakalamaktadır. Son olarak, merkez bankası bağımsızlığı, anlamlı bir etkiye sahiptir (-0.666 ; $p=0.003$). Bu bulgu, daha bağımsız merkez bankalarının fiyat istikrarını güçlendirmesi, makroekonomik oynaklığı azaltması ve özellikle düşük gelir gruplarını olumsuz etkileyen ekonomik belirsizlikleri sınırlaması nedeniyle gelir eşitsizliğini azaltabileceğine işaret edebilir. Genel olarak JKS sonuçları, modeldeki üç değişkenin (*fdi*, *cpi* ve *cbie*) gelir eşitsizliğinin belirleyicileri olduğunu, sosyal harcamaların ise anlamlı bir nedensel ilişki yaratmadığını ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, çalışmanın ampirik bulgusu Aklin ve diğerleri (2021), Rabhi ve Parsons (2024) ile paralellik gösterirken; merkez bankası bağımsızlığı ile gelir eşitsizliği arasında istatistiksel olarak anlamlı ve güçlü bir ilişki bulunmadığını tespit eden Sturm ve diğerleri (2024)'ten farklılaşmaktadır.

5. Sonuç

Para politikasının bağımsız bir merkez bankası tarafından yürütülmesinin fiyat istikrarını sağlamakta temel bir kurumsal araç olarak görülmesi, 1990'lı yıllardan itibaren merkez bankası bağımsızlığının belirgin biçimde artmasına yol açmıştır. Gelişmiş ülkelerin yanı sıra gelişmekte olan ülkelerde de merkez bankaları para politikasının yönetiminde bağımsız karar alma mekanizmaları içerisinde faaliyet göstermeye başlamıştır. Ancak zaman içerisinde meydana gelen küresel gelişmeler ile birlikte merkez bankası bağımsızlığının arzu edilirliliği sorgulanmıştır. Özellikle, 2007 Küresel Krizi, 2010 Avrupa Borç Krizi ve Covid 19 pandemisi sürecinde bir yandan merkez bankaları üzerinde baskı artarken; diğer yandan merkez bankalarının geleneksel olmayan para politikası uygulamaları tartışmaların artmasına neden olmuştur. Krizlerin derinleşen etkileri ile küresel bir sorun olan gelir eşitsizliği de artmıştır. Gelir eşitsizliği, demokrasi düşüşü, yolsuzluk, beşerî sermaye eksikliği, eğitim ve sağlığa erişimin kısıtlanması, düşük büyüme performansı, politik kutuplaşma ve göç gibi pek çok yapısal sorunu tetiklemektedir. Piyasa mekanizmasının birincil gelir dağılımı ile adaletli bir paylaşım gerçekleştirememesi, kamunun ikincil bir dağılım yaparak geliri yeniden dağıtması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Gelirin yeniden dağıtılması, genellikle, vergi sisteminin artan oranlılığı ve sosyal transfer harcamaları ile gerçekleştirilmektedir.

Bununla birlikte, para politikasının da yeniden dağıtıcı etkileri mevcuttur. Geleneksel para politikası uygulamaları, enflasyon ile borç ve tasarruf sahipliğinin değeri aracılığıyla gelir dağılımını değiştirmektedir. Merkez bankası bağımsızlığı ile birlikte para politikasının baskın hale gelmesi, para politikasının gelir eşitsizliğinin itici bir gücü olabileceğine dair bir bakış açısını ortaya çıkarmıştır. Özellikle, krizlerin derinleşen etkileri, hükümetin ekonomiye müdahale yetisinin sınırlanması ve maliye politikasının etkinliğinin zayıflaması, nicel genişleme gibi geleneksel olmayan para politikası uygulamaları bağımsız merkez bankacılığının sorgulanmasına neden olmuştur.

Sonuç olarak, gelir dağılımı adaleti ve merkez bankası bağımsızlığı arasında bir ödünleşim olduğuna ilişkin bir bakış açısı ön plana çıkmıştır. Diğer yandan, para politikasının uzun dönemde yansız veya yansız yakın sonuçlar yarattığı; dolayısıyla gelir dağılımını etkilemediği, merkez bankalarının görev tanımının ve hedefinin gelir dağılımı adaleti olmadığı, bağımsız merkez bankalarının sağladığı istikrarın ve kredibilitenin gelir dağılımı adaletinin sürdürülmesinde elzem olduğu gibi görüşler de mevcuttur.

Merkez bankası bağımsızlığı, gelir eşitsizliğinin temel kaynağı olmamakla birlikte; gelir dağılımını dolaylı bir biçimde olumlu veya olumsuz etkileyen kanallar yaratmaktadır. Bu kanallar, maliye politikası, iş gücü piyasaları, finansal serbestleşme, enflasyon ve istihdamdır. Bağımsız merkez bankaları sözü edilen kanallar aracılığıyla gelir dağılımını iyileştirebilmekte veya bozabilmektedir.

Bu çerçevede, çalışmanın amacı merkez bankası bağımsızlığı ile gelir eşitsizliği arasındaki ampirik ilişkinin ortaya koyulmasıdır. 41 orta ve yüksek gelirli ülke için 2000-2020 yıllarını kapsayan döneme ilişkin JKS Granger nedensellik testi uygulanmıştır. Bu test, yatay kesit bağımlılığını dikkate almasının yanı sıra heterojen paneller için uygun olmasından dolayı tercih edilmiştir. Çalışmanın bulguları, merkez bankası bağımsızlığı ile gelir eşitsizliği arasında nedensel bir ilişkinin varlığına işaret etmektedir. Diğer bir ifadeyle, merkez bankası bağımsızlığı gelir eşitsizliğinin nedenidir. JKS sonuçları, modeldeki merkez bankası bağımsızlığı, finansal gelişme ve tüketici fiyat endeksi değişkenlerinin gelir eşitsizliğinin belirleyicileri olduğunu; sosyal harcamaların ise anlamlı bir nedensel ilişkiye sahip olmadığını ortaya koymaktadır. Bu çalışma, merkez bankası bağımsızlığı ile gelir eşitsizliği arasındaki ilişkiyi ele alarak literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Literatürde, genellikle merkez bankası bağımsızlığının enflasyon ve makroekonomik istikrar üzerindeki etkilerine odaklanılırken; bu çalışmada gelir dağılımı üzerindeki potansiyel etkilerine odaklanılmıştır. Özellikle, merkez bankası bağımsızlığının dağıtımsal etkileri üzerine yapılan çalışmaların görece sınırlı olduğu göz önüne alındığında, bu konuya dikkat çekmek önem arz etmektedir.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Bu çalışmanın hiçbir bölümünde herhangi bir destekten yararlanılmamıştır.

Araştırmacının Katkı Oranı Beyanı: Gerçekleştirilen bu çalışmada tek yazar bulunmaktadır.

Çatışma Beyanı: Gerçekleştirilen bu çalışmada herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı: Gerçekleştirilen bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" talimat ve hükümlerinin dışına çıkılmamış ve bu yönergeye aykırı hiçbir faaliyet yapılmamıştır. Çalışmada alıntı yapılırken etik kurallara dikkat edilmiş ve kullanılan bu atıflar kaynakçaya eklenmiştir. Çalışmanın benzerlik programındaki analizi yapılmış ve dergiye uygun sonuçlar bulunarak derginin dergi park sistemine yüklenmiştir.

Kaynakça

- Acemoglu, D., Johnson, S., Querubin, P. ve Robinson, J. A. (2008). When does policy reform work? The case of central bank independence. *NBER Working Paper 14033*, National Bureau of Economic Research, Cambridge.
- Aklin, M., Kern, A. ve Negre, M. (2021). Does central bank independence increase inequality? *Policy Research Working Paper 9522*, World Bank, Washington.
- Aklin, M., ve Kern, A. (2021). The side effects of central bank independence. *American Journal of Political Science*, 65(4), 971-987.
- Albanesi, S. (2007). Inflation and inequality. *Journal of Monetary Economics*, 54(4), 1088-1114.
- Alesina, A. ve Summers, L. H. (1993). Central bank independence and macroeconomic performance: some comparative evidence. *Journal of Money, credit and Banking*, 25(2), 151-162.
- Alesina, A. ve Tabellini, G. (2008). Bureaucrats or politicians? Part II: Multiple policy tasks. *Journal of Public Economics*, 92(3-4), 426-447.
- Alesina, A., ve Stella, A. (2010). *The politics of monetary policy*. B. M. Friedman ve M. Woodford (Eds.), *Handbook of Monetary Economics* (s.1001-1054) içinde. Amsterdam: Elsevier.

- Atkinson, A. B. (1970). On the measurement of inequality. *Journal of Economic Theory*, 2(3), 244–263.
- Bade, R., ve Parkin, M. (1988). Central bank laws and monetary policy. Department of Economics, University of Western Ontario, Canada.
- Barro, R. J. ve Gordon, D. B. (1983). Rules, discretion and reputation in a model of monetary policy. *Journal of Monetary Economics*, 12(1), 101-121.
- Berger, H., De Haan, J. ve Eijffinger, S. C. (2001). Central bank independence: an update of theory and evidence. *Journal of Economic Surveys*, 15(1), 3-40.
- Bernanke, B. S. (2015, June 18). Monetary policy and inequality. Erişim adresi: <https://www.brookings.edu/articles/monetary-policy-and-inequality/>
- Bodea, C. (2013). Independent central banks, regime type, and fiscal performance: the case of post-communist countries. *Public Choice*, 155(1), 81-107.
- Bodea, C. ve Hicks, R. (2015). Price stability and central bank independence: Discipline, credibility, and democratic institutions. *International Organization*, 69(1), 35-61.
- Bodea, C. ve Higashijima, M. (2017). Central bank independence and fiscal policy: Can the central bank restrain deficit spending?. *British Journal of Political Science*, 47(1), 47-70.
- Breitung, J. ve Das, S. (2005). Panel unit root tests under cross-sectional dependence. *Statistica Neerlandica*, 59(4), 414-433.
- Buchanan, J. M. ve Wagner, R. E. (1977). *Democracy in deficit: The political legacy of Lord Keynes*. New York: New York Academic Press.
- Caminada, K., Wang, J., Goudswaard, K. P. ve Wang, C. (2017). Income inequality and fiscal redistribution in 47 LIS-countries, 1967–2014. *LIS Working Paper 724*, LIS Cross-National Data Center. Luxembourg.
- Chang, R. (2022). Should central banks have an inequality objective? *NBER Working Paper 30667*, National Bureau of Economic Research. Amsterdam.
- Crowe, C. ve Meade, E. E. (2008). Central bank independence and transparency: Evolution and effectiveness. *European Journal of Political Economy*, 24(4), 763-777.
- Cukierman, A., Webb, S. B. ve Neyapti, B. (1992). Measuring the independence of central banks and its effect on policy outcomes. *The World Bank Economic Review*, 6(3), 353–398.
- De Haan, J. (2020). Some Reflections on the Political Economy of Monetary Policy. *Review of Economics*, 70(3), 213-228.
- De Haan, J. ve Eijffinger, S. C. W. (1996). The political economy of central-bank independence. *Special Papers in International Economics 19*, Princeton University International Finance Section. Princeton.
- De Haan, J., Bodea, C., Hicks, R. ve Eijffinger, S. C. (2018). Central bank independence before and after the crisis. *Comparative Economic Studies*, 60(2), 183-202.
- Dietsch, P. (2020). Independent agencies, distribution, and legitimacy: The case of central banks. *American Political Science Review*, 114(2), 591-595.
- Dolmas, J., Huffman, G. W. ve Wynne, M. A. (2000). Inequality, inflation, and central bank independence. *Canadian Journal of Economics/Revue canadienne d'économie*, 33(1), 271-287.
- Easterly, W. ve Fischer, S. (2001). Inflation and the Poor. *Journal of Money, Credit and Banking*, 33(2), 160-178.
- Elgin, C., Yalaman, A., Yasar, S. ve Basbug, G. (2021). Economic policy responses to the COVID-19 pandemic: The role of central bank independence. *Economics Letters*, 204, 109874.

- Falcetti, E. ve Missale, A. (2002). Public debt indexation and denomination with an independent central bank. *European Economic Review*, 46(10), 1825-1850.
- Fan, J., Liao, Y. ve Yao, J. (2015). Power enhancement in high-dimensional cross-sectional tests. *Econometrica*, 83(4), 1497-1541.
- Fawaz, F. ve Rahnamamoghadam, M. (2024). A refinement of the relationship between central bank independence, inflation, and income inequality in developing countries. *Journal of Central Banking Theory and Practice*, 13(1), 117-131.
- Fernández-Villaverde, J., Garicano, L. ve Santos, T. (2013). Political credit cycles: The case of the Eurozone. *Journal of Economic Perspectives*, 27(3), 145-166.
- Galbraith, J. K. (1996). Unemployment, inflation and the job structure. *Working Paper 154*, Levy Economics Institute of Bard College. New York.
- Garriga, A. C. (2025). Revisiting central bank independence in the world: An extended dataset. *International Studies Quarterly*, 69(2), 1-12.
- Goodhart, C. A. E. ve Lastra, R. (2018a). *Potential threats to central bank independence*. S. Eijffinger ve D. Masciandaro (Eds.), *Hawks and Doves: Deeds and Words – Economics and Politics of Monetary Policymaking* (15-23) içinde. London: CEPR Press
- Goodhart, C. ve Lastra, R. (2018b). Populism and central bank independence. *Open Economies Review*, 29(1), 49-68.
- Grilli, V., Masciandaro, D. ve Tabellini, G. (1991). Political and monetary institutions and public financial policies in the industrial countries. *Economic policy*, 6(13), 341-392.
- Hallett, A. H. ve Weymark, D. N. (2004). Independent monetary policies and social equity. *Economics Letters*, 85(1), 103-110.
- Immervoll, H. ve Richardson, L. (2011). Redistribution policy and inequality reduction in OECD countries: What has changed in two decades? *OECD Social, Employment and Migration Working Papers 122*, OECD. Paris.
- International Monetary Fund. (2024). Financial Development Index. Erişim adresi: <https://data.imf.org/?sk=F8032E80-B36C-43B1-AC26-493C5B1CD33B>
- Joumard, I., Pisu, M. ve Bloch, D. (2012). Tackling income inequality: The role of taxes and transfers. *OECD Journal. Economic Studies*, 2012(1), 37.
- Juodis, A., Karavias, Y. ve Sarafidis, V. (2021). A homogeneous approach to testing for Granger non-causality in heterogeneous panels. *Empirical Economics*, 60(1), 93-112.
- Juodis, A., ve Reese, S. (2022). The incidental parameters problem in testing for remaining cross-section correlation. *Journal of Business & Economic Statistics*, 40(3), 1191-1203.
- Kim, H. (2023). Monetary technocracy and democratic accountability: how central bank independence conditions economic voting. *Review of International Political Economy*, 30(3), 939-964.
- Kydland, F. E. ve Prescott, E. C. (1977). Rules rather than discretion: The inconsistency of optimal plans. *Journal of Political Economy*, 85(3), 473-491.
- Larsson Seim, A. ve Zetterberg, J. (2013). Testing the impact of inflation targeting and central bank independence on labour market outcomes. *Oxford Economic Papers*, 65(2), 240-267.
- Lenza, M. ve Slacalek, J. (2024). How does monetary policy affect income and wealth inequality? Evidence from quantitative easing in the euro area. *Journal of Applied Econometrics*, 39(5), 746-765.
- Mumtaz, H. ve Theophilopoulou, A. (2017). The impact of monetary policy on inequality in the UK. An empirical analysis. *European Economic Review*, 98, 410-423.

- Pesaran, M. H. (2015). Testing weak cross-sectional dependence in large panels. *Econometric Reviews*, 34(6-10), 1089-1117.
- Pesaran, M. H. (2021). General diagnostic tests for cross-sectional dependence in panels. *Empirical Economics*, 60(1), 13-50.
- Pesaran, M. H. ve Xie, Y. (2021). A Bias-Corrected CD Test for Error Cross-Sectional Dependence in Panel Data Models with Latent Factors. *CESifo Working Paper 9234*, Center for Economic Studies. Munich.
- Pesaran, M. H. ve Yamagata, T. (2008). Testing slope homogeneity in large panels. *Journal of Econometrics*, 142(1), 50-93.
- Pesaran, M. H., Schuermann, T. ve Weiner, S. M. (2004). Modeling regional interdependencies using a global error-correcting macroeconomic model. *Journal of Business & Economic Statistics*, 22(2), 129-162.
- Piketty, T. (2014). *Capital in the twenty-first century* (A. Goldhammer, Çev). Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press.
- Qanas, J. ve Sawyer, M. (2024). 'Independence' of central banks and the political economy of monetary policy. *Review of Political Economy*, 36(2), 565-580.
- Rabhi, A. ve Parsons, B. (2024). How is Central Bank Independence Shaping Income Inequality in Developing Countries?. *International Advances in Economic Research*, 30(2), 159-176.
- Rogoff, K. (1985). The optimal degree of commitment to an intermediate monetary target. *The Quarterly Journal of Economics*, 100(4), 1169-1189.
- Romelli, D. (2022). The political economy of reforms in Central Bank design: evidence from a new dataset. *Economic Policy*, 37(112), 641-688.
- Sargent, T. J. ve Wallace, N. (1981). Some unpleasant monetarist arithmetic. *Federal Reserve Bank of Minneapolis Quarterly Review*, 5(3), 1-17.
- Sen, A. (1973). On economic inequality. Oxford University Press.
- Sims, C. A. (2016, August). Fiscal policy, monetary policy and central bank independence. *Designing resilient monetary policy frameworks for the future: Proceedings of the Jackson Hole Economic Policy Symposium*, 1-17, Jackson Hole, WY.
- Solt, F. (2020). Measuring income inequality across countries and over time: The standardized world income inequality database. *Social Science Quarterly*, 101(3), 1183-1199.
- Sturm, J. E., Bodea, C., De Haan, J. ve Hicks, R. (2024). Central bank independence, income inequality and poverty: What do the data say? *The Journal of Economic Inequality*, 22(1), 1-20.
- Thalassinos, E., Ugurlu, E. ve Muratoglu, Y. (2012). Income inequality and inflation in the EU. *European Research Studies*, 15(1), 127-140.
- Tiberto, B. P. (2025). How does central bank independence influence the relationship between inflation, income inequality and poverty? Working Paper 615), Banco Central do Brasil. Brasília.
- World Bank. (2020). Consumer Price Index (CPI). Erişim adresi: <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL>
- World Bank. (2020). Social protection expenditure (% of government expenditure). Erişim adresi: <https://data.worldbank.org/indicator/GC.XPN.TRFT.ZS>
- World Bank. (2025). The Global Risks Report 2025 (20th ed.). Erişim adresi: <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2025/>